

Gendergelijkheid als drijvende kracht voor een groene transitie

Samenwerken aan een energietransitie
waaraan iedereen mee kan doen

Handvatten, kennis en inzichten uit het congres van 10 april 2026. Voor beleidsmakers, politici, maatschappelijke organisaties en bedrijven.

Auteurs

Marjolein Quist | programmamanager Gender en Duurzame Economie

Eva Lia Colombo | projectleider Gender en Klimaat

Haitske Pottinga | stagiair

Vormgeving

Engine Branding

Tekeningen

Pascalie Karthaus

Fotografie event

Nina Akollo

In samenwerking met

Inhoud

Introductie	4
1. De wereldwijde impact van de energietransitie	6
1.1 Duurzame energie is niet automatisch rechtvaardig	6
1.2 Het belang van bindende regelgeving en inclusieve besluitvorming	8
1.3 Aanbevelingen voor een inclusieve en rechtvaardige transitie in het Nederlands en Europees buitenlandbeleid	10
2. Gendergelijkheid als sleutel voor de energietransitie in Nederland	11
2.1 Meer diversiteit voor beter geïnformeerd beleid	14
2.2 Aanbevelingen voor een inclusieve en rechtvaardige transitie in het Nederlands energiebeleid	17
3. Wat kan ik doen voor een genderrechtvaardige en inclusieve energietransitie?	18
Eindnoten	23

Introductie

Een alleenstaande moeder in Amsterdam die haar energierekening nauwelijks kan betalen. Een jonge vrouw in de Democratische Republiek Congo die nabij een kobaltmijn woont en kampt met miskramen. Op het eerste gezicht lijken hun levens weinig met elkaar gemeen te hebben. Toch worden beide vrouwen beïnvloed door dezelfde mondiale energietransitie.

De transitie naar een duurzaam en hernieuwbaar energiesysteem is in volle gang. Overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties investeren in schone energie, energiebesparing en nieuwe technologieën om de klimaatcrisis aan te pakken. Toch is de energietransitie meer dan een technische en economische opgave. Zij gaat ook over mensen. Over wie toegang heeft tot betaalbare energie, wie profiteert van nieuwe kansen, wie de kosten en de risico's draagt en wie mag meebeslissen over de toekomst.

Genderongelijkheid speelt daarin een cruciale rol. Wereldwijd worden vrouwen in al hun diversiteit (zie kader 1) disproportioneel geraakt door de gevolgen van klimaatverandering¹, grondstoffenwinning en energiearmoede. Tegelijkertijd blijven vrouwen nog altijd enorm ondervertegenwoordigd in de energiesector, met name in technische en leidinggevende functies, en in besluitvorming over energiebeleid.

Deze ondervertegenwoordiging heeft directe gevolgen voor de manier waarop beleid en oplossingen worden ontwikkeld. Wanneer de ervaringen, kennis en ideeën van vrouwen en andere ondervertegenwoordigde groepen ontbreken, sluit beleid onvoldoende aan bij de uiteenlopende behoeften en dagelijkse praktijk van verschillende groepen mensen.

Op 10 april 2026 organiseerden WO=MEN Dutch Gender Platform en alliantie Politica samen met 75inQ, ActionAid Nederland, Both ENDS, CARE Nederland, Jonge Klimaatbeweging, Mondiaal FNV, New Women Connectors en Women Engage for a Common Future (WECF) het congres over gendergelijkheid in de energietransitie in Den Haag. De centrale vraag tijdens deze bijeenkomst was hoe we ervoor zorgen dat de energietransitie niet alleen groen, maar ook rechtvaardig is. Uiteenlopende maatschappelijke organisaties, beleidsmakers, politici, onderzoekers en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven kwamen samen om kennis en (praktijk) ervaringen uit te wisselen.

Deze publicatie is opgebouwd rond twee kernvragen:

1. Wat is de impact van genderongelijkheid in de energietransitie?
2. Welke concrete stappen zijn er nodig om te komen tot een inclusieve en rechtvaardige energietransitie?

Deze publicatie bundelt de belangrijkste inzichten uit het congres en vertaalt deze naar concrete handvatten voor beleidsmakers, besluitvormers, maatschappelijke organisaties en bedrijven die willen werken aan een energietransitie waarin iedereen mee kan doen.²

De centrale boodschap is dat gendergelijkheid geen afzonderlijk doel naast de energietransitie is, maar een voorwaarde voor een succesvolle, rechtvaardige en breed gedragen energietransitie.

KADER 1

Het belang van een intersectionele blik

Vrouwen en meiden vormen geen homogene groep. Ze hebben allerlei verschillende – en soms uiteenlopende – belangen en behoeften. Er zijn grote verschillen tussen onder meer stads- en plattelandsvrouwen, vrouwen in verschillende sociaal-economische posities, meiden en jonge en oude vrouwen. Tussen witte vrouwen en vrouwen van kleur. Tussen vrouwen met verschillende genderidentiteiten, waaronder cisgender en transgender vrouwen, evenals non-binaire personen. Allemaal ervaren ze discriminatie op basis van sekse en gender, maar ook uiteenlopende andere vormen van discriminatie. Bijvoorbeeld op basis van etniciteit, religie, partnerkeuze, opleiding, land van herkomst, beperking of seksualiteit.

Als we in deze publicatie schrijven over 'vrouwen', doelen we expliciet op 'vrouwen en meiden in al hun diversiteit'. We hebben daarbij oog voor de verschillende vormen van onrecht en ongelijkheid waarmee vrouwen te maken krijgen. Die hangen namelijk met elkaar samen en kunnen elkaar ook versterken. Gelijkheid is alleen mogelijk als we de diverse grandoorzaken van machtsongelijkheid aanpakken. In andere woorden: we hanteren in deze publicatie een intersectionele genderlens als analyse-instrument.

Voor de leesbaarheid van dit paper hebben we ervoor gekozen om aan het begin van ieder hoofdstuk naar de uitleg in dit kader te verwijzen en zo recht te doen aan de verschillende ervaringen en posities.

1. De wereldwijde impact van de energietransitie

1.1 Duurzame energie is niet automatisch rechtvaardig

De omschakeling van fossiele brandstoffen naar duurzame energie vraagt om grote hoeveelheden grondstoffen. Batterijen, windmolens, zonnepanelen en elektriciteitsnetten zijn afhankelijk van kritieke mineralen zoals lithium, kobalt, nikkel en mangaan. De winning van deze grondstoffen vindt grotendeels plaats in landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië. De milieuschade en sociale ontwrichting die hiermee gepaard gaan, zoals watervervuiling, landverlies en gezondheidsproblemen, treffen hele gemeenschappen en hebben vaak een onevenredig grote impact op vrouwen*.³ Hierdoor heeft de energietransitie in Europa directe gevolgen voor mensen elders in de wereld.

Hiermee doelen we expliciet op vrouwen en meiden in al hun diversiteit. Zie kader 1 op pagina 5.

De Zuid-Afrikaanse organisatie *Mining Affected Communities United in Action and Women Affected by Mining United in Action* [MACUA-WAMUA]⁴ documenteert misstanden die plaatsvinden bij de winning van verschillende grondstoffen. Tijdens het congres benadrukte Fatima Vally, Programmadirecteur van MACUA-WAMUA, dat de energietransitie niet automatisch rechtvaardiger wordt wanneer duurzame technologie fossiele brandstoffen vervangt. In heel Zuid-Afrika heeft fossiele mijnbouw altijd een dubbel karakter gehad. Hoewel de sector een belangrijke bijdrage levert

aan de nationale economie, gaat deze economische groei gepaard met aanhoudende uitdagingen op het gebied van mensenrechtenschendingen, marginalisering van de positie van lokale gemeenschappen en het in stand houden van patriarchaal geweld. In mijnbouwgebieden voor transitie-mineralen zien gemeenschappen dezelfde patronen als bij de fossiele mijnbouw.

Mangaan wordt gezien als cruciaal voor de energietransitie. Zo bevindt 75% van de wereldwijde mangaan voorraden zich in Zuid-Afrika, vooral in een regio die zich kenmerkt door diepe armoede, werkloosheid en beperkte toegang tot diensten. Uit onderzoek⁵ in Zuid-Afrikaanse mangaan mijngebieden blijkt dat 94% van de bewoners nooit is geraadpleegd door een mijnbouwbedrijf. Meer dan de helft gaf aan geen toegang tot water te hebben of slechts onregelmatig toegang te hebben tot water dat zich bovendien op aanzienlijke afstand van hun woning bevond. Daarnaast was de meerderheid ontevreden over de waterkwaliteit, waarbij verkleuring, vervuiling en een hoog zoutgehalte als belangrijkste problemen werden genoemd. Ook gaf 84% van de respondenten aan dat de mangaanwinning in de nabijheid van hun dorpen een risico vormde voor hun gezondheid. En in alle gevallen worden de sociale gevolgen van deze effecten onevenredig gedragen door vrouwen in de gemeenschap.

Grondstoffenwinning heeft namelijk niet alleen negatieve gevolgen voor land en arbeidsomstandigheden, maar ook effect op het welzijn van vrouwen, hun waardigheid en de vaak onbetaalde zorgtaken die zij vervullen. Wanneer bijvoorbeeld watervoorzieningssystemen tekortschieten,

zijn het vaak vrouwen die grotere afstanden moeten afleggen om toegang tot water te verkrijgen. Wanneer gezondheidsproblemen ontstaan, nemen zij veelal de onbetaalde verantwoordelijkheid voor de zorg van zieke familieleden op zich. En wanneer bestaansmiddelen verdwijnen, dragen vrouwen een groot deel van de dagelijkse inspanningen om het levensonderhoud van hun huishoudens veilig te stellen. De mijnbouwsector is afhankelijk van het onzichtbare werk van vrouwen, terwijl zij tegelijkertijd worden uitgesloten van de voordelen die de sector genereert. Als er tijdens de energietransitie geen oog is voor de negatieve effecten, blijft het huidige systeem van grondstoffenwinning in stand: een systeem dat vooral is gericht op economische winst en ten koste gaat van lokale gemeenschappen, in het bijzonder vrouwen en andere gemarginaliseerde groepen.

“De huidige energietransitie is nog altijd gebaseerd op extractie. Als we blijven inzetten op meer groei, zullen we ook de ongelijkheid in stand houden. Dat gaat altijd ten koste van andere landen, waarbij vrouwen en andere groepen in een kwetsbare positie het meest de dupe zijn. We moeten minder gaan gebruiken en een kleinere ecologische voetafdruk hebben. Dan kom je uit op een gelijkwaardige samenleving. Als je dat basisprincipe niet verandert, blijft ongelijkheid bestaan.”

Christine Teunissen

**Tweede Kamerlid Partij voor de Dieren
10 april 2026**

1.2 Het belang van bindende regelgeving en inclusieve besluitvorming

De vraag wie profiteert van de energietransitie hangt sterk samen met de vraag wie invloed heeft op besluitvorming. Gemeenschappen die de gevolgen van grondstoffenwinning direct ervaren, worden vaak nauwelijks betrokken bij besluiten die hun leefomgeving fundamenteel veranderen. Dat geldt met name voor vrouwen, jongeren, inheemse groepen en andere gemarginaliseerde gemeenschappen.

“We kunnen en moeten overstappen op hernieuwbare energie. Maar als die transitie op dezelfde extractieve structuren gestoeld is, is er van een echte transitie geen sprake. Een rechtvaardige transitie moet door de mensen, voor de mensen en met de mensen worden vormgegeven — niet geleid door bedrijven, niet uitsluitend door overheden, en zeker niet aangestuurd door het mondiale Noorden.”

Fatima Vally
Programmadirecteur MACUA-WAMUA
10 april 2026

Een rechtvaardige transitie vereist meer dan oppervlakkige consultatie. Gemeenschappen moeten daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen op besluiten. Dat betekent dat het principe van *vrije, voorafgaande en geïnformeerde toestemming* (Free, Prior and Informed Consent – FPIC)⁶ moet worden verankerd als een verplichte norm. Het is hierbij cruciaal dat vrouwen, jongeren, inheemse volkeren en andere gemarginaliseerde groepen niet slechts worden geraadpleegd, maar actief worden betrokken als besluitvormers in iedere fase van het proces.

“Het is essentieel dat we pal staan voor maatschappelijke organisaties en dat we beter gaan luisteren naar stemmen uit het mondiale Zuiden. Waarom horen we nooit in de Tweede Kamer van vrouwen die direct geraakt worden door klimaatverandering?”

Suzanne Kröger
Tweede Kamerlid PRO
10 april 2026

Huidige internationale kaders bieden daarvoor nog onvoldoende bescherming. De bestaande OESO-richtlijnen⁷ zijn een belangrijk referentiekader, maar het niet-bindende karakter ervan vormt een fundamentele tekortkoming aangezien grote multinationals zoals mijnbouwbedrijven grotere invloed hebben dan sommige staten. Hierdoor kunnen bedrijven hun verantwoordelijkheid ontlopen zonder dat daar consequenties aan verbonden worden.

Onder veel handels- en investeringsverdragen kunnen buitenlandse investeerders staten aanklagen als wet- en regelgeving, waaronder maatregelen voor verduurzaming of het bevorderen van gendergelijkheid, hun investeringen beïnvloedt. Alleen al de dreiging van claims kan beleid voor publieke doelen afzwakken of vertragen.

Juist Nederland en Europa kunnen een voortrekkersrol vervullen door ook op VN-niveau een bindend internationaal verdrag inzake bedrijven en mensenrechten af te dwingen. Het is essentieel dat dergelijke verdragen afdwingbare verplichtingen bevatten, duidelijk vastleggen waar de verantwoordelijkheid van internationaal opererende bedrijven ligt en waarborgen dat rechthebbenden centraal staan en toegang hebben tot gerechtigheid.

Foto: Blinking Studio via Pexels

2. Gendergelijkheid als sleutel voor de energietransitie in Nederland

De grootste uitdaging van de energietransitie ligt niet bij technologie, maar bij mensen, aldus Dr. Mariëlle Feenstra, medeoprichter en wetenschappelijk directeur van 75inQ.⁸ Hoewel veel beleid zich richt op technische innovatie, infrastructuur en financiering, bepaalt uiteindelijk de samenleving of de transitie slaagt. Wie kan investeren in verduurzaming? Wie profiteert van subsidies? Wie heeft inspraak in besluitvorming? En wie blijft achter?

Vrouwen* worden onevenredig hard geraakt door de energiecrisis. Onder andere de aanhoudende inkomenskloof tussen mannen en vrouwen gecombineerd met een grotere zorgtaak voor kinderen en/of mantelzorg bij vrouwen, leidt tot meer vrouwen in energiearmoede.⁹

Hiermee doelen we expliciet op vrouwen en meiden in al hun diversiteit. Zie kader 1 op pagina 5.

“De klimaatcrisis vergroot de sociale ongelijkheid die we al zien. Die sociale ongelijkheid is er nog steeds, en daar hebben we stappen teruggezet. Vrouwenrechten staan meer dan ooit onder druk. Als je kijkt naar Nederland en ziet dat vrouwen in 2026 nog steeds minder verdienen voor hetzelfde werk en dat de zorgtaken bij vrouwen thuis in slechts 9% van de huishoudens eerlijk verdeeld zijn, is dat woestmakend. Die taken zijn niet eerlijk verdeeld. Tegelijkertijd wil je de energietransitie doorzetten, maar daarvoor is veel eigen initiatief nodig. Je kunt je dan voorstellen dat als je al die zorgtaken hebt en bovendien een lager inkomen, je daar niet aan toe komt. Dit is geen natuurverschijnsel, dit zijn politieke keuzes.”

Christine Teunissen
Tweede Kamerlid Partij voor de Dieren
10 april 2026

1.3 Aanbevelingen voor een inclusieve en rechtvaardige transitie in het Nederlands en Europees buitenlandbeleid

1. Geef de energietransitie vorm vanuit het principe dat energie een publiek belang is. Betaalbaarheid, toegankelijkheid en publieke verantwoording moeten daarbij centraal staan.

Voorkom tegelijkertijd dat de overgang naar duurzame energie opnieuw leidt tot een onevenredige belasting van gemeenschappen in het mondiale Zuiden, in het bijzonder van vrouwen en andere gemarginaliseerde groepen.

2. Zet participatie van lokale gemeenschappen, vrouwen en gemarginaliseerde groepen centraal in besluitvorming.

Maak vrije, voorafgaande en geïnformeerde toestemming (FPIC) een leidend uitgangspunt in beleid. Investeer in en werk samen met onafhankelijke (lokale) organisaties die opkomen voor vrouwenrechten en gendergelijkheid zodat zij rechthebbenden kunnen ondersteunen en misstanden kunnen aankaarten.

3. Pak een internationale voortrekkersrol en versterk de bescherming van mensenrechten en vrouwenrechten tegen schendingen door internationaal opererende bedrijven.

Bepleit internationale afspraken die bedrijven juridisch verantwoordelijk houden voor mensen- en vrouwenrechtenschendingen en klimaatschade in hun internationale waardeketens. Nederland kan zich binnen de Europese Unie hard maken voor sterke en effectieve IMVO-regelgeving met expliciete aandacht voor genderspecifieke risico's. En kan in Europa pleiten voor een ambitieus en constructief Europees onderhandelingsmandaat voor een bindend VN-verdrag inzake bedrijfsleven en mensenrechten met expliciete aandacht voor de gevolgen voor vrouwen.

4. Hervorm internationale handels- en investeringsverdragen zodat deze gendergelijkheid, klimaatactie en duurzame energie bevorderen in plaats van beperken.

Impressie
Congres Gendergelijkheid
als drijvende kracht
voor een groene transitie

Dr. Mariëlle Feenstra
Wettenschappelijk directeur

Daarnaast laat onderzoek zien dat vrouwen op vrijwel alle niveaus van de energiesector ondervertegenwoordigd zijn. Dat geldt niet alleen voor technische functies, maar ook voor ondernemerschap, bestuur en besluitvorming. Terwijl vrouwen ongeveer de helft van alle energiegebruikers vertegenwoordigen, wordt het overgrote deel van de strategische keuzes in de sector nog altijd door mannen gemaakt. Op dit moment is 96%¹⁰ van de besluitmakers man. Hierdoor bestaat het risico dat belangrijke perspectieven ontbreken in de ontwikkeling van oplossingen binnen de energietransitie. “Wat er in de huiskamer gebeurt, moet ook naar de bestuurskamer!”, aldus Mariëlle Feenstra.

Wat betreft de arbeidsparticipatie van vrouwen in de energiesector in Nederland is het niet beter gesteld. Op dit moment is minder dan 22% van de werknemers in de energiesector vrouw en wordt slechts 7% van de technische beroepen in de sector vervuld door vrouwen.

2.1 Meer diversiteit voor beter geïnformeerd beleid

Een andere kijk op energiebeleid is niet alleen rechtvaardig, maar ook effectief. Huishoudens en energieconsumenten verschillen sterk van elkaar. Niet iedereen beschikt over dezelfde financiële middelen om een woning te verduurzamen, zonnepanelen aan te schaffen of een elektrische auto te kopen. Ook verschillen mensen in zorgtaken, woonomstandigheden, gezondheid, leeftijd en toegang tot informatie. Beleid dat uitgaat van een uniforme energiegebruiker loopt daarom het risico grote groepen mensen buiten te sluiten.

Het vergroten van diversiteit in besluitvormingsprocessen is daarom niet alleen een kwestie van gelijke kansen. Het draagt ook bij aan beter geïnformeerd beleid. Wanneer meer verschillende ervaringen en perspectieven worden meegenomen, ontstaan oplossingen die beter aansluiten bij de werkelijkheid van burgers en zorgen daar-

door voor meer draagvlak. Als we willen dat beleid effectief is, en recht doet aan de 50% van de energiegebruikers die vrouw is, moeten hun ervaringen en behoeften volwaardig worden meegenomen in het besluitvormingsproces.

“Als we beleid maken om energiearmoede aan te pakken, moeten vrouwen in een sociale huurwoning en alleenstaande moeders kunnen vertellen én meebeslissen over wat in hun situatie werkt. Het klinkt ongelooflijk logisch, maar we zitten in top-down besluitvorming waarbij heel weinig vertrouwen wordt gegeven aan burgers zelf om met oplossingen te komen. Zeker met het type crisis waar we tegenaan lopen en de noodzaak van een weerbare samenleving. Weerbaarheid lever je niet top-down, maar door mensen mee te laten beslissen en tools te geven om zelf mee te kunnen doen. Dat is een belangrijk puzzelstuk.”

Suzanne Kröger
Tweede Kamerlid PRO
10 april 2026

Als het gaat om het bevorderen van gelijkwaardige arbeidsparticipatie in de energiesector in Nederland, is het daarom van belang om te investeren in een inclusieve werkcultuur, waarin ruimte is voor zij-instroom, levensloopbestendige loopbanen

en waar rekening gehouden wordt met werknemers die ook zorgtaken dragen. Dit vraagt om passende arbeidsvoorwaarden en een werkomgeving waarin iedereen volwaardig kan deelnemen. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijke behoefte aan een kolfkamer, passende bedrijfskleding, veilige kledkamers en toiletten.

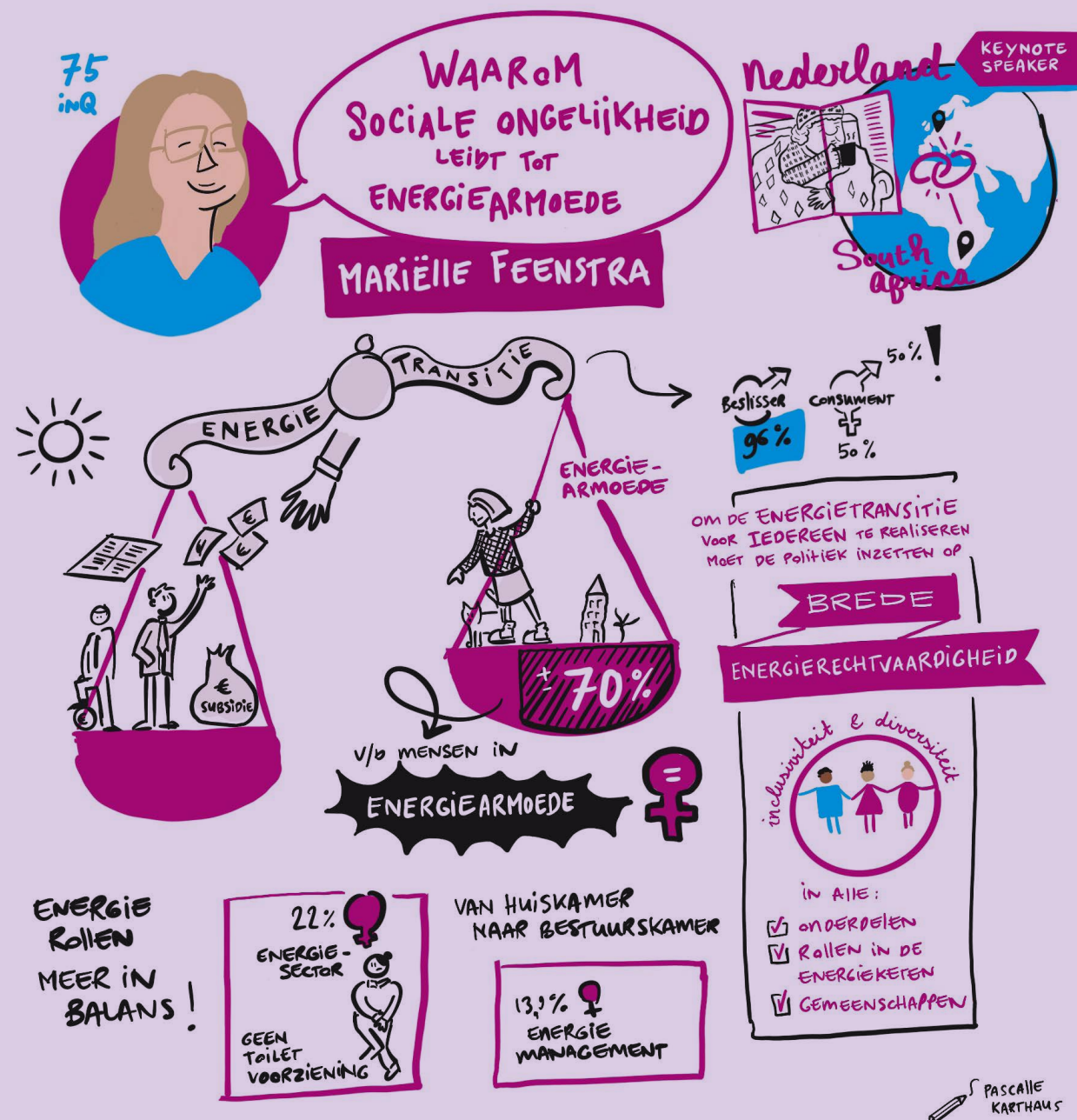
Vanuit haar ervaring bij het ministerie van Defensie vertelt Alisha Müller: “Wat we bij Defensie deden, was ervoor zorgen dat we een aantal verschillende dingen oppakten: cultuurverandering. In de opleidingen zorgden we voor ruimte voor diversiteit en inclusie. Ik kan me voorstellen dat bedrijven dat ook kunnen doen. Zorg ervoor dat er aparte kledkamers zijn en dat opleidingen passen. Hoe ziet bijvoorbeeld de huiskamer van een militaire basis eruit? Vroeger waren dat allemaal kamers met posters van bijvoorbeeld vrouwen; dan voel je je misschien niet helemaal welkom. Hoe verander je die cultuur? Wat doet de militaire baas? En de laag daaronder? En hoe spreken zij met hun onder commandanten? En daar weer onder moet je de fysieke randvoorwaarden op orde hebben.”

Alisha Müller
Tweede Kamerlid VVD
10 april 2026

Alisha M

Suzanne Kröger (PRO)

2.2 Aanbevelingen voor een inclusieve en rechtvaardige transitie in het Nederlands energiebeleid

- Zet de energieconsument in al haar diversiteit centraal bij het ontwikkelen van energiebeleid, met speciale aandacht voor vrouwen en meiden.**
Ontwikkel beleid dat rekening houdt met verschillen in inkomen, huishoudenssamenstelling en de ongelijke verdeling van zorgtaken.
- Pak energiearmoede gericht aan.**
Ontwikkel maatregelen die aansluiten bij de leefwereld en behoeften van vrouwen, alleenstaande ouders en andere groepen die zich in een kwetsbare positie bevinden.
- Maak participatie inclusief en betekenisvol.**
Betrek burgers en gemeenschappen vanaf het begin bij beleidsontwikkeling, en richt je daarbij juist op groepen die structureel het minst gehoord worden.
- Vergroot de vertegenwoordiging van vrouwen in al hun diversiteit in de energiesector.**
Neem concrete streefcijfers op voor de instroom, doorstroom, behoud en vertegenwoordiging van vrouwen binnen energiesectoren.
- Investeer in inclusieve arbeidsomstandigheden in de energiesector.**
Zorg voor veilige werkplekken, passende voorzieningen en stimuleer een meer inclusieve werkcultuur.
- Verbeter data en monitoring van energiebeleid.**
Verzamel systematisch gegevens uitgesplitst naar gender, leeftijd en andere relevante kenmerken.

3. Wat kan ik doen voor een genderrechtvaardige en inclusieve energietransitie?

Een rechtvaardige energietransitie ontstaat niet vanzelf, maar vraagt om bewuste keuzes in beleid, politiek en bedrijfsvoering. Onderstaande vragen bieden handvatten om het gesprek op gang te brengen.

VOOR BELEIDSMAKERS:

- ☐ Is bij nieuw energie- of klimaatbeleid een intersectionele genderanalyse uitgevoerd?
- ☐ Is bij [nieuw] energie- of klimaatbeleid gekeken welke groepen profiteren van het beleid en welke groepen mogelijk worden benadeeld?
- ☐ Zijn verschillen in inkomen, leeftijd, huishoudsamenstelling en zorgtaken meegenomen?
- ☐ Is gebruikgemaakt van gender- en leeftijd gedifferentieerde data?
- ☐ Zijn vrouwen en andere ondervertegenwoordigde groepen betrokken bij de beleidsontwikkeling?
- ☐ Zijn participatieprocessen toegankelijk ingericht [denk aan: tijdstip, locatie, kinderopvang, taalgebruik]?
- ☐ Worden energiegebruikers niet alleen geraadpleegd, maar ook daadwerkelijk betekenisvol betrokken bij besluitvorming?
- ☐ Worden de effecten van beleid op verschillende groepen burgers en consumenten in kaart gebracht?
- ☐ Is energierechtvaardigheid opgenomen als prioriteit in energiebeleid?

Foto: Mike Sangma via Pexels

VOOR POLITICI:

- ☐ Wordt bij debatten over energiearmoede expliciet gekeken naar genderverschillen?
- ☐ Wordt de impact van energiebeleid op verschillende groepen structureel besproken?
- ☐ Gaan Kamerstukken in op de gender- en inclusie-effecten van klimaat- en energiebeleid?
- ☐ Heb ik met [vertegenwoordigers van] vrouwen, jongeren en lokale gemeenschappen gesproken ter voorbereiding op een debat?
- ☐ Wordt er aandacht besteed aan de impact van de Europese energietransitie op gemeenschappen in het mondiale Zuiden?
- ☐ Is er directe financiering beschikbaar voor vrouwenrechtenorganisaties?

VOOR BEDRIJVEN IN DE ENERGIESECTOR:

- ☐ Zijn er concrete doelen voor de instroom, doorstroom en promotie van vrouwen?
- ☐ Wordt gemonitord waarom vrouwen de organisatie verlaten?
- ☐ Wordt talentontwikkeling van ondervertegenwoordigde groepen actief ondersteund?
- ☐ Zijn er veilige en toegankelijke sanitaire voorzieningen?
- ☐ Zijn er kolfruimtes beschikbaar?
- ☐ Is er veiligheidskleding beschikbaar in verschillende maten en pasvormen?
- ☐ Is er aandacht voor mantelzorg en andere zorgtaken in de arbeidsvoorwaarden?
- ☐ Is er een duidelijke aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag?
- ☐ Is diversiteit en inclusie onderdeel van de bedrijfsstrategie?
- ☐ Zijn vrouwen vertegenwoordigd in management- en bestuursfuncties?
- ☐ Worden verschillende perspectieven actief meegenomen bij besluitvorming?

VOOR MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES:

- ☐ Op welke manier zijn vrouwenrechten en gendergelijkheid onderdeel van energie- en klimaatprogramma's?
- ☐ Worden vrouwen, jongeren en gemarginaliseerde groepen actief betrokken bij het ontwerpen van een programma?
- ☐ Hebben betrokken gemeenschappen invloed op de keuzes binnen projecten?
- ☐ Wordt er samengewerkt met vakbonden, energiecoöperaties, vrouwenorganisaties, inheemse gemeenschappen en klimaatbewegingen?
- ☐ Wordt er aangedrongen op genderresponsief energie- en klimaatbeleid?

Eindnoten

- 1 WO=MEN et al. (2024). Eerlijk, duurzaam en effectief. Gendergelijkheid als basis voor klimaat- en biodiversiteitsbeleid.
- 2 Dit rapport is gebaseerd op presentaties, een paneldiscussie en conferentiemateriaal van het congres Gendergelijkheid als drijvende kracht voor een groene transitie [10 april 2026]. De analyse en aanbevelingen zijn een integratie van de besproken inzichten, tenzij anders vermeld.
- 3 ActionAid, Milieudefensie & Profundo (2026). Renewing Injustice? Dutch involvement in human rights, social and environmental abuses in energy transition mineral supply chains <https://milieudefensie.nl/actueel/renewing-injustice-actionaid-milieudefensie-rapport>
- 4 Zie: <https://macua.org.za/>
- 5 Macua/Wamua, ActionAid Netherlands, SOMO (2021). Manganese Matters. <https://actionaid.org/publications/2021/manganese-matters>
- 6 FAO (2014) Respecting free, prior and informed consent, Practical guidance for governments, companies, NGOs, indigenous peoples and local communities in relation to land acquisition, FAO Governance of Tenure Technical Guide 3, FAO: Rome (pagina 5). <https://www.fao.org/4/i3496e/i3496e.pdf>
- 7 Zie: Volledige tekst OESO-richtlijnen [update 2023]
- 8 Zie: <https://75inq.com/nl/>
- 9 75INQ (2025). Verborgene gezichten van energiearmoede. https://75inq.com/wp-content/uploads/2025/06/Verborgene-gezichten-van-energiearmoede_75INQ_Wise_06-06.pdf
- 10 De percentages in deze sectie zijn afkomstig uit de presentatie van Dr. Marielle Feenstra tijdens het congres “Gendergelijkheid als drijvende kracht voor een groene transitie” op 10 april 2026.

Gendergelijkheid als drijvende kracht voor een groene transitie

Samenwerken aan een energietransitie
waaraan iedereen mee kan doen

politica.nl

@politica_nl

@politica-alliantie

wo-men.nl

@genderplatform

@wo-men

@genderplatform

@genderplatform.bsky.social

@genderplatform

© 2026